

רננה גרין-שוקרון

לילדי הגן

גורה נמרה.

גור אילני.

איורים: הדר ראובן.

מטר, 2014, ע' 16, מנוקד.

ספר תמונות המתאר את מסעה של גורה נמרה, המתעוררת משנתה ויוצאת להכיר את הסביבה שמחוץ למערה המשפחתית. היא מטפסת בנסיקים, פוגשת בעלי חיים, טובלת את כפותיה במעיין, נחה בצל, מסתתרת מפני סכנה ושהה אל המערה כדי לספר לאמה על החוויות שצברה. הקוראים הצעירים מוזמנים להתבונן באיורים המשקפים את צבעי המדבר ולגלות את החיות המסתתרות בהם. הסיפור הקצר והמחורז כתוב בשפה עשירה ומתנגנת, מטפח את אהבת הטבע ואת סקרנותם של ילדים כלפי סביבתם.

שנים-עשר ירחים.

נעמי שמר.

איורים: עינת צרפתי.

כנרת, 2014, ע' 24, מנוקד.

שירה הידוע של נעמי שמר על חודשי השנה נפרש על פני ספר שלם, בו מתואר כל חודש באמצעות איור מרהיב המוצג על כפולת עמודים. האיור מוסיף למתואר בשיר סיטואציות מחיי הילדים, והספר כולו יסייע לילדים הצעירים ללמוד את שמות החודשים העבריים ולקשר כל אחד מהם לעונת השנה המתאימה.

הצמות של למלם.

טובה מדהני-גביאו.

איורים: צבי פלדמן. אוריין,

2014, ע' 22, מנוקד.

למלם, ילדה בת העדה האתיופית, היא הילדה היחידה בגן ששיערה קלוע בצמות קטנות. היא אינה מרוצה מכך ומבקשת מאמה שתסדר את שיערה בתסרוקת אחרת, הדומה לתסרוקות של הילדות בגן. אמה מנסה לשכנע אותה שלכל ילד בגן יש שיער ייחודי ושונה, אך למלם עומדת על דעתה. כשהיא באה, למחרת, לגן בשיער אסוף, הילדים רצים לחצר לחפש את הצמות שאבדו לה. הגננת משוחחת עם ילדי הגן ומתברר שהילדות דווקא אוהבות את הצמות של למלם ורוצות שגם להן תהיינה צמות כאלה. ביום הולדתה של למלם, אמה באה לגן וקולעת לכל הבנות צמות קטנות. הספר מציג קונפליקט מוכר מחיי כלל הילדים, הרוצים להיות דומים לחבריהם וחוששים מדחיית קבוצת הרוב את השונה. בהענקת התפקיד

הראשי בסיפור ללמלם, יש משום העצמה והנכחה של העדה שאינה מיוצגת דיה בספרי הילדים.

סיפור על התמודדותו העצמאית של ילד עם פחדיו ועל הלחץ החברתי שקיים בקרב ילדים בגן. דן חלם בלילה על המפלצת פועה הלבנה והשעירה, בעלת השיניים המפחידות, העיניים הבולטות, הכנפיים הצהובות, והטפרים הארוכים. בבוקר צייר את המפלצת ולקח את הציור לגן, כדי להראות לחבריו. יואב חברו אומר שכבר ראה מפלצת כזאת ודן רוצה להיות אמיץ כמוהו. בלילה הוא חולם עליה שוב, ובחלומו הוא מגיב בחד מהמפלצת, בזמן שיואב אינו בורח ממנה. בערב הבא דן מחליט לתפוס את המפלצת. הוא משאיר לה רגל של עוף ליד הדלת ומצרף מכתב, אבל בבוקר הוא מוצא לאכזבתו את המכתב ואת העוף במקום שהניח אותם. בבוקר שלמחרת הוא מגלה סימני נגיסות על חתיכת העוף והוא בטוח שהמפלצת אכלה ממנה. הוא מביא את השאריות לגן ומספר לילדים על המצוד שהוא מנהל. גם בלילות הבאים הוא מנסה לצוד את המפלצת עד לסופו המפתיע והמשעשע של הסיפור.

סיפור הממחיש את מקומו המרכזי של הדמיון בחשיבה, בלמידה, במשחק ובהתנהגותם של ילדים צעירים. אמיליה רוצה להרגיש גדולה ולהיכנס לגן לבד והיא נפרדת מאימא בקלות. אבל עד שהיא עולה במדרגות המובילות אל הגן עם הדובון שלה, הופך דמיונה חפצים תמימים ליצורים מפחידים. אמיליה אוזרת עוז ומנסה להדוף את הפחדים כשהיא נעזרת בכוח דמיונה. היא מעופפת על מטאטא-האריה למקום קסום בו מתרחשות חוויות מופלאות. בשלב מסוים היא מתעייפת מהמשחק הדמיוני, חשה בגשם שמתחיל לרדת, ונכנסת בגאווה לגן. אמיליה מתקבלת בשמחה על ידי חברתה והשתיים שוקעות מיד במשחק דמיוני חדש. הסיפור מסופר באמצעות הטקסט והאיורים, שלעתים ממלאים כפולות עמודים שאין בהם טקסט, ומתכתבים עם ספרו של מוריס סנדק **ארץ יצורי הפרא** (כתר, 1984).

תומי גר עם אביו הדייג ליד הים. בכל יום יוצא האב לעבודתו ותומי נותר עם חתוליו בבית. לאחר לילה סוער מגלה תומי לוויתן קטן שנשחף אל החוף ונשאר מוטל בו. תומי יודע שלא טוב עבור הלוויתן להיות מחוץ למים והוא מחליט להציל אותו. הוא מעלה אותו על עגלת הצעצוע שלו ומכניס אותו לאמבט מלא מים בביתו. תומי מטפל בלוויתן במסירות ומספר לו סיפורים כדי שירגיש בבית. הוא חושש שאביו יעס כשימצא את הלוויתן

המפלצת פועה.

ארי אליעז.
איורים: שירה נחומסון.
כנרת, 2014, ע' 27, מנוקד.

אמיליה.

נעמה בנימין.
איורים: נעמה בנימין.
עם עובד, 2014, ע' 24, מנוקד.

לויתן הסערה.

בנג'י דיוויס.
איורים: בנג'י דיוויס.
שוקן לילדים, 2014, ע' 24, מנוקד.

באמבט ומנסה להסתירו. כשהאב מגלה את הלוויתן הוא אינו כועס, אך מסביר לתומי שיש להחזיר אותו למקום אליו הוא שייך. תומי מתקשה להיפרד מן החבר החדש שרכש, אבל שמח על חברתו של אביו, המסייעת לו להתגבר על הגעגועים לחברו. הסיפור המלווה בציורים מרהיבים, מעלה קונפליקטים הקשורים ביחסי הורים וילדים ונותן לגיטימציה לרגשות של בדידות, ולצורך בקרבה ובאהבה. במקביל, זהו סיפור המחנך לאהבת בעלי חיים ולשחרורם לטבע מתוך אהבה זו, ומחזק את בטחונו של הילד הקטן ביכולתו להיות מועיל ונדיב לסביבתו.

סיפור הומוריסטי המסייע בהרגעת פחדי לילה, ופחדים שילדים מפתחים מפני יצורים שהם יצירי דמיונם. ילד קטן ותמים מאמין שיש דרקונים אמיתיים ביער ומחליט לאלף את הדרקונים. הוא מתכונן, מארגן את ארגז הכלים שלו, מכין מלכודות ושיקויים ויוצא אל היער. אבל אז הוא מתחיל לפחד, וחושב שבעצם כל אחד צריך חיבוק טוב, ואולי דרקונים צריכים חיבוק ואהבה יותר מכולם. הוא קורא לדרקוני היער והם באים לקראתו. הילד עוטף אותם בשמיכות רכות, מושיב אותם על ערימת תלתן ומכין להם שוקו חם. כך נרדמים הדרקונים המרוצים סביבו והוא מביט בהם כשהם מנמנמים בשלווה ומאולפים, ויודע שהוא צדק: כל דרקון פשוט צריך חיבוק.

ספר העשרה מחורז המבוסס על הדמות הספרותית המוכרת – **חתול תעלול**, שיצר דוקטור סוס. חתול תעלול מזמין את הילדים לנסוע אתו כדי להכיר גורים של בעלי חיים שונים ואת המקומות שבהם הם גרים ברחבי העולם. בצד הטקסט הבנוי ממשפטים קצרים מופיעות מסגרות ובהם מידע נוסף או הסבר למושגים שנזכרים בטקסט המרכזי. הטקסט מתאר גם את תפקיד האם בטיפול בגוריה, ומקנה מידע לגבי בעלי חיים שונים ואזורי המחיה הגיאוגרפיים שלהם. בסיום הספר מצורף מילון מונחים.

סיפור על חשיבה יצירתית, פתרון בעיות וחברות: שני וגילי חברות טובות. כשגילי מקבלת ליום הולדתה טבעת נוצצת בדיוק כמו שרצתה, שני משתתפת בשמחתה. אבל לאחר כמה ימים גילי מספרת לה בכאב שאיבדה את הטבעת. החברים לכיתה עוזרים לחפשה, אך לשווא. שני שידועה בכישרונה למצוא אבידות, מנסה לעודד את חברתה ומתגייסת למאמץ. לדעתה יש לחשוב באופן שונה מהרגיל וכשהיא עושה כך, היא אכן מוצאת את הטבעת.

כל דרקון צריך חיבוק.

ג'ודית ל. רות.

איורים: פסקל למייטר.

תרגום: יעל שכנאי.

רימונים, 2013, 31 ע',

מנוקד.

איפה גרים הגורים?

בוני ורת.

איורים: אריסטידס רואיז.

תרגום: לאה נאור. כתר,

סדרת ספריית הלימוד

של דוקטור סוס, 41 ע',

מנוקד.

הטבעת שהלכה

לאבוד.

ניצה אייל.

איורים: הדר ברנשטיין.

אריה ניר, 2014, 30 ע',

מנוקד.

משל על שועל.

שהם סמיטי.

איורים: עמר הופמן.

כנרת, 2014, ע' מנוקד.

עיבוד מחורז והומוריסטי למשל "השועל והכרם" הידוע, שבמרכזו שועל רעב שנאלץ לצום ולרזות כדי להידחק מבעד לפרצה בגדר, אל כרם ובו אשכולות ענבים מגרים. בתוך הכרם הוא זולל ענבים עד שובע ובחילה, ואז נאלץ לשוב ולצום על מנת לצאת. הסיפור הנוכחי מסתיים בשאלה פתוחה שמופנית אל הקוראים הצעירים ומחדדת את המסר: "ענבים כאלה לא טעמתי מימי, אך נכנסתי רעב ויצאתי רעב – ועכשיו לא אדע: היה כדאי?" סיום המשל מעורר שאלות בנוגע לאיפוק וליכולת עמידה מול פיתויים, ולמחיר הנדרש להשגת סיפוק מידי, ורומז לתרבות השפע והצריכה, המעוררת הנאה לטווח קצר לפני המרוץ לרכישה הבאה...

סיפור מנחם על פרידה וגעגוע ועל קשר חברות שנשמר בלב, גם כשמרחק פיזי מפריד בין החברים. אמי ולואי הם חברים טובים ויש להם קריאה מיוחדת בה הם קוראים זה לזו כשהם משחקים במרחק אחד מהשני, או כשכל אחד מהם נמצא בביתו. כאשר משפחתה של אמי עוברת לגור במקום רחוק, שנמצא בצד השני של העולם, לואי מרגיש בחסרונה של חברתו וחושב עליה ביום ובלילה. הוא שואל את הוריו ואת סבתו האם אמי תשמע אותנו, אם יקרא לה חזק חזק. המבוגרים מסבירים שהיא רחוקה מדי, אבל לואי משמיע את הקריאה, וצעקתו מהדהדת וחוצה את השמיים. כשאמי מתעוררת משנתה מעבר לים, היא מספרת שחלמה חלום נהדר על לואי חברה, שקרא לה. עמודיו האחרונים של הספר המכילים תמונות ללא טקסט, ממחישים כיצד הצעקה המסמלת את הרגשות שבלב, חוצה את השמים ואת העננים ומגיעה אל הצד השני של העולם.

סיפור מחורז ורב דמיון, שבמרכזו גמדקסם, המגיח מן החושך לאחר שהילדים נרדמים במיטותיהם ומפזר על ראשיהם אבקת קסמים. בזכותה חולמים הילדים על המקומות האהובים עליהם, חווים חוויות מהנות ומיוחדות ומגשימים משאלות. הילדים מגלים שהרפתקאות עשויות לטמון בחובן גם מצבים מפחידים ומסוכנים, ולכן כמה טוב שהחלום מסתיים והחולמים הצעירים מקיצים ממנו ויכולים לשתף את ההורים בחלומותיהם. הספר בולט לעין בעיצובו הצבעוני והמרהיב, המעצים את האווירה העליונה ושופעת הדמיון.

בצד השני של העולם.

ליבי גליסון.

איורים: פריה בלקווד.

תרגום: דבורה בושרי.

איי ריד מדיה. 2014, ע' 24, מנוקד.

מנוקד.

גמדקסם.

עינת ברזילי.

איורים: רינת גלבע.

דני ספרים, 2014, ע' 22, מנוקד.

מנוקד.

מה מרגישים

כשהמים גועשים.

יעל אלבוים.
איורים: דניאל וולך.
דני ספרים, 2013, ע' 31,
מנוקד.

סיפור טיפולי המבקש לסייע לילדים להתמודד עם רגשות כואבים, להגדירם ולבטאם באופן מילולי ומעודד אותם להיעזר במבוגר לצורך קבלת סיוע וחיוזוק. עלילת הספר מתארת את מפלצתון הקטן, שחי בארץ המפלצות הטובות. המפלצתון אהב לשחק עם חבריו, עד שפעם אחת הם רבו על תפקיד "מלך הטירה" ואף אחד לא היה מוכן לוותר. המפלצתונים התווכחו, השתמשו במילים מעליבות ופגעו זה בזה. מפלצתון הקטן נעלב, עזב את המשחק ושב לביתו. למחרת כשנזכר במה שקרה, שיחק לבדו ולא הצטרף אל חבריו. אולם ביום שלאחר מכן נרגע ורצה לשוב לשחק עם חבריו, אך כשנזכר בעלבון שחש ביום ההוא, חשש להיקלע שוב למצב דומה. לכן שוב נשאר בבית ורגשות התסכול והזעם הביאו אותו להתפרץ בהתנהגות פרועה. כשאמו נכנסה לחדר להרגיעו וביקשה ממנו לספר לה מה קרה, שיתף אותה מפלצתון בתחושותיו. הסיפור מסתיים בסוף פתוח ובהזמנת הקוראים לתאר מה קרה בהמשך. המפלצתונים מאוירים כיצורים דמיוניים וחביבים והספר כולו צבעוני ונעים לעין.

חנות המלים של נעם.

רוביק רוזנטל.
איורים: שחר קובר.
כתר, 2014, ע' 31, מנוקד.

סיפור פיוטי שעוסק במילים, והופך את המפגש עם שפה עשירה להרפתקה מסקרנת ומשעשעת. נועם חולם בכל לילה על מילה חדשה, אך בבוקר אינו מצליח להיזכר בה כדי לספר עליה לילדים בגן. המילה החדשה יוצאת מפיו במקרה במהלך היום ומסקרנת את חבריו. כשדניאל מבקש ממנו מילה חזקה, נועם לא מצליח לחשוב על מילה כזו. לכן הוא יוצא לטיול לילי כדי לחפש את המילה המבוקשת. הוא מגיע לחנות ובה מדפים ריקים ויצורים המתעופפים לקול מחיאת כפיים של המוכר הזקן. המוכר מציע לו מילים חזקות, אך נועם מוצא בעצמו את המילה 'נחושתיים'. למחרת מבקשת ממנו גילי מילה מצחיקה. בלילה חוזר נועם אל החנות ומוצא עבור גילי את המילה 'פוחלץ'. כך בכל יום הוא מוצא עבור הילדים מילים לבקשתם. טליה מבקשת ממנו לקחת אותה למקום שממנו מגיעות המילים, כדי למצוא את המילה היפה ביותר בעולם. השניים נתקלים במילים 'גחלילית', 'שחר', 'אפלולית' ו'דומיה' וטליה מתקשה לבחור ביניהן. למחרת קוראת הגננת בגן שיר שבו מופיעות ארבע המילים ונועם וטליה מרוצים.

נעלי הזהב של המלך.

נורית יובל.
איורים: שי צ'רקה.
דני ספרים, סדרת סיפורי
חכמי חלם, 2014, ע' 26,
מנוקד.

עיבוד חדש לסיפור-עם הומוריסטי ומוכר, המתרחש בעיר חלם, שתושביה המוצגים כחכמים נתקלו בבעיה: מלכם הסתובב בעיר בנעליים רגילות, והתושבים לא זיהו אותו ולא חלקו לו כבוד. החלמאים שדאגו לכבוד מלכם, ביקשו למצוא סימן היכר שיעורר את תשומת לבם של העוברים

ושבים ויביא אותם לנהוג כבוד במלך. הם כינסו אסיפה ממושכת והחליטו שהמלך יצא לרחוב בנעלי זהב. אולם כשהמלך יצא לרחוב בנעליו החדשות, הן התלכלכו בבוץ ושוב לא ניתן היה להבחין שהמלך הוא ההולך בהן. כינסו החלמאים אסיפה נוספת ובה החליטו לתפור למלך נעלי עור, אותן ינעל מעל לנעלי הזהב, כדי להגן עליהן. מאחר וגם הפעם לא זיהו התושבים את מלכם, נדרשו חכמי חלם למצוא פתרון אחר לבעיה, אך גם החלטותיהם הבאות לא פתרו את הבעיה ולא העידו על חוכמה יתרה. האיורים מעצימים את האווירה ההומוריסטית של הסיפור בפרטים שאינם נזכרים בטקסט, והילדים מוזמנים לשפוט בעצמם את דרך קבלת ההחלטות ואת חוכמת התושבים, ולחוש גאווה בזכות הבנתם.

הספר מטפל בהומור מוקצן עד אבסורד בנטייתם של ילדי חברת השפע לדרוש כל דבר שמושך את תשומת לבם, ולאבד בו עניין די מהר... יותם בוחר כדור חדש בחנות הצעצועים, אבל בדרכו הביתה עם אביו, "בא לו" שיבואו איתו גם איש שמנגן, היפופוטם מגן החיות, מערבל בטון, מטוס ואפילו ראש הממשלה. בסיום הסיפור הוא מגיע למסקנה המתבקשת, שאותה אמורים להפנים גם הקוראים הצעירים ומסתפק בכדור החדש שרצה מלכתחילה.

מטרת הספר לסייע לילדים ולהורים שיוצאים לשליחות ועוברים להתגורר בארץ אחרת, ולהראות שבכל שינוי ניתן למצוא את הטוב. הילד המספר חוזר על ההסברים שקיבל מהוריו קודם לנסיעה, כאשר מה שהעסיק אותו היה האם יפגוש שם את חברו הטוב. הוא מתאר את התקופה הראשונה במקום החדש, את הקושי להבין את השפה והעידוד שקיבל מהמבוגרים לכך שהתחלות הן קשות. בהמשך הוא מתאר את החברים שרכש, את בעלי החיים שפגש, את נופי העיר ואת ההתמודדות עם הגעגועים לארץ. הטקסט מסתיים בחיזוק – "הזמן עושה את שלו" וזו הזדמנות של פעם בחיים שכדאי לנצל.

ירדן אוהב לטפס ולהגיע למקומות גבוהים. המבוגרים אינם משבחים אותו, כפי שהיה רוצה, אלא נוזפים בו ומוזהירים אותו שהתנהגותו מסוכנת. אבל יום אחד, כשסבתא מודיעה שיצאה מהבית וסבא נשאר נעול בתוכו וזקוק לעזרה, ירדן מבין שרק הוא יוכל לעזור. הוא חובש את הקסדה שלו, מוציא את הסולם מהמחסן ומטפס עליו, עד שהוא מגיע לחלון ומשתחל דרכו אל הבית. אז הוא זוכה סוף סוף למחיאות כפיים, לברכות, ולתחושה שההורים גאים בו.

בא לי!

רוני חפר.
איורים: רוני חפר. כתר,
2014, 42 ע', מנוקד.

אי-שם מעבר לים.

שירי ושלומי דיאנה.
איורים: עדי בראשית.
מיל, 2014, 31 ע', מנוקד.

תראו את הילד!

צרויה שלו.
איורים: אביאל בסיל.
כתר, 2014, 25 ע', מנוקד.

ילד יום ילד לילה.

עדנה מזי"א.

איורים: אורנה סמורגונסקי.

כנרת, זמורה-ביתן, 2014,

24 ע' מנוקד.

סיפור חינוכי שמטרתו לסייע להורים להציב לילדיהם גבולות בשעת הערב וההליכה לישון. נונו הוא ילד שמח, מנומס וחמוד במהלך היום, אבל עצבני וזועף בלילה. כל לילה הוא מתעורר בבכי ובצרחות ומעיר את כל המשפחה. המשפחה המיואשת מרגישה שיש שני נונו – נונו יום ונונו לילה, ומתכנסת לדון בבעיה. נונו שיושב איתם, מכריז שיש להעניש את הילד הרעשן שבו דנים. סבתא מציעה שהילד יישן עם הוריו בחדר השינה, והדודה מציעה שייתנו לו כל מה שהוא מבקש, אבל כמובן שההורים מתרעמים עליהן. לבסוף אמא מכריזה שאם יש ילד יום וילד לילה, תהיה גם אמא יום ואמא לילה. וכך אמא שביום היא חייכנית ורגועה, הופכת בלילה לכועסת. היא פוקדת על נונו ללכת לישון, יושבת לידו ולא עונה לדרישותיו. בבוקר שלמחרת, נונו מתעורר ומתפלא לגלות שהבוהן שלו חבושה והחפצים שלו מפוזרים סביב המיטה. הסיפור מסתיים בהבטחה מגוננת: "והכי חשוב שתדע, שכולנו אוהבים את כ-ל-ך, את נונו לילה ואת נונו יום." הסיפור מציג בפני הילד את הסיטואציה המוכרת לו, אך הפעם הוא מוזמן להביט בה מן הצד ולהבין את הדרך החינוכית המשמשת כדי למשמע אותו. צבעי השחור והלבן המשמשים רקע לסיפור מתחלפים לסירוגין בהתאם להתרחשות המתוארת בשעות היום או בלילה.

סיפור משחק, המזמין את הילדים להשתתף כמיטב דמיונם ולהמשיך את הדיאלוגים המוצגים בו. בכל לילה יונתן מבקש שישפרו לו סיפור לפני השינה, אבל הוא מבקש סיפור שאינו מכיר: "סיפור שונה, סיפור משונה". אימא נענית לבקשתו וכך מתחיל דו-שיח משעשע, שבו הם מגיבים זה לדברי זה. אימא מציעה שתספר את הסיפור בקול משונה ומונה דברים מוזרים. יונתן טוען שזה סיפור מעצבן ואז אימא מציעה שתספר לו סיפור בפה עגול. כשיונתן אומר שזה נשמע מאכזב, אימא מונה דברים מאכזבים. יונתן אינו מרוצה ומבקש סיפור מעניין ומצחיק. אמא מבקשת מיונתן לתאר מה מצחיק ומה מעניין והוא נותן דוגמאות למצבים מעניינים ומצחיקים. יונתן מכריז שהוא הכי מעניין ומצחיק, והמשחק נמשך עד שיונתן מתעייף ומוכן לישון.

הסיפור מסופר מפי מדהימן, גיבור-העל, המתאר את יכולותיו המדהימות: לעוף עד לגובה של לווין, לטוס כמו חץ, לחצות את מחסום הזמן, לירות קרני גמא מתוך אישוני עיניו, לחבק רכבת דוהרת, לאחוז מפלץ ג'לי חזירי ועוד. מדהימן מוכן לגלות לקוראים את סודו – מהי זהותו האמיתית, אבל אז מופיע פרופסור פון-רשע בתוך הרובוט שלו ומדהימן

יונתן רוצה סיפור אחר.

שמרית מנור פפר.

איורים: מיכל ואורי

קרנות. אחוות בית, 2014,

32 ע', מנוקד.

הסוד המפתיע של

מדהימן.

מייקל שייבון.

איורים: ג'יק פרקר.

תרגום: תומר קרמן. עם עובד, 2013, 31 ע', מנוקד.

מחליף את זהותו כדי שהפרופסור לא יזהה אותו. באיור נראה ילד שמביט בחיך ברובוט המפחיד, ומדהימן ממשיך ומספר כיצד הוא מגיח מאחורי הרובוט ומכניע אותו ואת הפרופסור הרשע. הוא מודה שלפעמים קשה לו להיות גיבור-על ושהוא רוצה ללכת לספר לאמו על חוויותיו, אך הוא נזהר מלומר את המילה אימא במלואה ולחשוף את זהותו האמיתית כילד, ההולכת ומתבררת מתוך הרמזים המצטברים. הוא מתוודה שעליו ללמוד לשלוט בעצמו ובכוחו, כשהוא טס למבצר שלו (באיור הוא נראה יושב על מיטתו) כשהוא רואה את אחותו מבלה עם חבריה, אותם הוא מדמיין כחיזרים, הוא יורה בהם קרני גמא ומשבש את משחקם ואז מבצע תמרון התחמקות וטס לקבל חיבוק מאמו ("האמא של הזהות הסודית שלי"). זהו ספר תמונות, שבו האיורים מסייעים בהבנת הטקסט והמשחק הדמיוני שהילד משחק, תוך שהוא מתמודד עם דחפיו התוקפניים ועם הגבולות המוצבים לו.

לכיתות א'-ב'

שפן.

גלעד סופר.

איורים: גלעד סופר.

עם עובד, 2014, 31 ע',

מנוקד.

ספר-תמונה הומוריסטי הפונה לילדים ולמבוגרים גם יחד, ועוסק בזהות עצמית, בתוויות ובהתמודדות בזירה החברתית. הארנב מתלונן בפני הקוראים שכולם טועים בזיהויו וקוראים לו בשם – שפן. הוא מחליט להתייעץ עם האווז ומגלה שגם הוא סובל מבעיה דומה, כיוון שהכול פונים אליו בשם ברווז. האווז מזמין את הארנב למפגש הקבוצתי השבועי שלו ושל חבריו, בו הם משוחחים על בעיותיהם עם מנחה הקבוצה. שם הוא פוגש חיות נוספות שסובלות כשטועים בשמן: היעל שטוען שזהו שם של בת, האמו שחושבים שהוא יען, העיט שפונים אליו כאל נשר, הטיגריס שכועס כשחושבים שהוא נמר ולא מבחינים שהפסים שלו שונים בצורתם, וגם חרק שנעלב שקוראים לו ג'וק. הארנב יוצא מהמפגש מבלבל ותוהה האם יתכן שכולם צודקים והוא טועה בזהותו. הוא מחליט לצאת ולחפש שפן ופוגש בו על אחד הסלעים במדבר. כשהוא מספר לשפן את קורותיו, השפן מתעצבן מכך שהארנב זוכה בתשומת הלב המגיעה לו. הארנב מציע לשפן להתחלף אתו ולנסות להיות במקומו, אבל לאחר זמן מה הארנב משתעמם מחיי השפן וגם לשפן קשה להסתגל לחייו החדשים כארנב. בסיום מתברר שהארנב כותב את הספר הזה כניסיון אחרון לתקן את הטעות הנפוצה, אולם הקוראים מבינים שלמרות שהארנב הפך מפורסם, בעייתו לא נפתרה...

אוטובוס ושמו עדן.

בוב גרהם.
איורים: בוב גרהם. כנרת,
2014, 37 ע', מנוקד.

סיפור על יוזמה, שכנות, חברה רב-תרבותית ואהבת טבע, שבמרכזו ילדה קטנה שמחוללת שינוי חברתי גדול. אוטובוס נטוש מופיע יום אחד בשכונה ועליו שלט המציין ששמו "עדן". סטלה, ילדה שחשה שהאוטובוס "עצוב כמו לווייתן שנשטף אל החוף", נכנסת אליו ובעקבותיה נכנסים ילדים ומבוגרים נוספים. היא לוחשת שהאוטובוס יכול להיות שלהם, ומעזה לחזור על כך גם בקול רם. המבוגרים מתגייסים לנקות את האוטובוס, הילדים מציירים עליו וכולם מביאים מתנות לקישוט האוטובוס ולרווחת המשתתפים בפעילות. סטלה תורמת את שולחן-משחק הכדורגל שלה, וכשמופיע נהג משאית גרר ומודיע שעליו לפנות את האוטובוס למגרש הגרוטאות, היא מציעה לו לשחק מולה, בתנאי שאם תנצח הוא ישאיר את האוטובוס. לשאלתו מדוע שישחק אתה תמורת האוטובוס, היא מסבירה שציפורי דרוור מקננות במנוע. סטלה, שהצילה גם שלושה חלזונות ממעיכה תחת גלגלי האוטובוס, מביאה בזכות יוזמתה ועקשנותה להפיכתו של האוטובוס למרכז פעילות שכונתי. מידע חיוני להבנת הסיפור נמסר באמצעות האיורים, והוא המציג את מגוון המאפיינים והזהויות של הילדים והמבוגרים שמצטרפים לפעילות, תורמים למען המטרה המשותפת, מבלים יחד ויוצרים קהילה רב-תרבותית מאוחדת.

הפער בין הסברים הגיוניים ומציאותיים וסיסמאות שהמבוגרים משמיעים באוזני הילד הפוחד מיצורים שהם יצירי דמיון, לבין המראות שהוא רואה בעיני רוחו, מומחש באמצעות הפער בין הטקסט והאיורים בספר. הטקסט בנוי כמונולוג של ילד שמנסה לשכנע את עצמו שאין בסביבתו אריה שמסתובב חופשי ואורב לו. הוא מונה ומתאר את כל המקומות שבהם אין אריה – בגן השעשועים בין העצים, במתקנים, על הספסלים, בבית הבאר, במקלט. התיאורים חושפים את פחדיו ודמיונותיו ואת חששו מאריה מפתה, מסתתר או מוסווה שאורב לו. המהדורה הנוכחית לספר, שיצא לאור לראשונה בשנת 1992 בהוצאת "דביר" עם איוריה של הלה חבקין, מלווה הפעם באיוריה של אמנית ילידת אירלנד שחיה בארץ. האיור מציג את האריה כצל שמלווה את הילד בכל אשר ילך או כמסגרת צבעונית דמוית אריה, שדרכה הוא מתבונן במציאות. רוב האיורים מציגים תמונת עולם אופטימית, רגועה, צבעונית ופורחת שבתוכה הילד חי, אך גם את הפחדים המטילים צל על עולמו הפנימי. האיורים משאירים מקום לפרשנות ולהשלכה מצד המתבונן ומעוררים את הדמיון.

אין שם אריה בכלל.

נורית זרחי.
איורים: נסה ראין.
אבן חושן, 2014, 20 ע',
מנוקד.

אולימפיאדת החיות.

אסף הראל.

איורים: עינת צרפתי.

כנרת, 2014, 36 ע', מנוקד.

דובי הדוב ואטילה הגורילה, שמתפקדים כשדרן ופרשן ספורט, מדווחים לצופים מאולימפיאדת החיות ומתארים את המתמודדים, המתכוננים להתחרות במרוץ שיקבע מי החיה המהירה בעולם. במסלול האחרון נמצא הצב אריק מקיבוץ עין הזוחל בישראל. דובי השדרן מנבא שהוא יגיע האחרון ושהוא חסר סיכוי לנצח. אטילה מוסיף שאינו אוהב את הצב ואינו מבין מדוע מאפשרים לו להשתתף, לאחר שבכל תמישים וארבע האולימפיאדות הקודמות הוא הגיע אחרון. כשהמרוץ מתחיל, השדרנים מתארים בדרמטיות את המתרחש: הטיגריס מוביל, הקנגורו נופל על גבו של הטיגריס, הסוס מנסה להתחמק אבל הנשר נוחת על ראשו, החיות חבולות ופצועות ולמרות שנדמה שהתחרות תסתיים ללא מנצח, הצב ממשיך ללכת על המסלול וחוצה את קו הגמר. אז מתברר שהמנצח היא בכלל מנצחת וזו גילה, אחותו של הצב, שרצתה לפגוש את השדרן אטילה הנערץ עליה. הטקסט והאיורים כוללים בדיחות הפונות למבוגרים מעל ראשי הילדים, המאזינים לסיפור על בעלי חיים בהאנשה.

סיפור הומוריסטי שעוסק בספרים, בדמיון ובתהליכי קריאה ומנסה לטשטש את הגבולות שבין המציאות האמיתית לבין המציאות המתוארת בספר. דובר ילד פונה אל הקורא שמעיין בספר המשומש, בו קרא הדובר לפניו. הדובר מזמין את הקורא להתעמק בסימני השריטות והכתמים שמופיעים בספר ולהתחקות אחר מקורם. לדעתו הם מעידים על תולעת ספרים מוזרה שהתהלכה בספר והוא מפליג בדמיונו בתיאורי היצור המפלצתי. כל עמוד בטקסט המחורז מסתיים בפנייה לקורא ובשאלה "מה דעתך?". הילד מודה שהתעיף מחקירות ומחיפושים אחר המפלצות והחיות שמתחבאות בין השורות, ומציע למחוק את סוף הספר, שבוודאי מכיל את מוסר ההשכל שהמפלצות אוהבות. בסיום המונולוג מודיע הילד שהחליט לפרוש מן החיפוש והוא נכנס למיטתו, אך גם שם אין לו מנוח והוא חושש שהיצור יגיע וימשיך להשחית את הספר...

מיקה מוצאת גור חתולים ונוסעת עם אמה לוותרניר במכוניתן הישנה והאהובה, שזכתה לשם 'אונדה'. למחרת, בזמן ביקורן אצל סבתא, מתברר למיקה ולאמה שאביה של מיקה מכר את אונדה והזמין עבור האם מכונית חדשה. מיקה כועסת ואינה מוכנה להיפרד מהמכונית, סבתא מנסה לעזור ואונדה נבהלת לשמע החדשות. מיקה מתייעצת עם יובל, חברה, שמציע לתכנת את הג'י פי אס של המכונית כך שתדע לחזור הביתה בעצמה לאחר שתימכר לקונים, וכך השניים מצליחים להשיב את המכונית האהובה

זה מה שאני חושב.

מה דעתך?

מאיה חנוך.

איורים: נטלי פודלוב.

כנרת, 2013, 27 ע', מנוקד.

לילה עם אונדה.

אורית רינגל אמיר.

איורים: ליאורה גרוסמן.

רימונים. סדרת קוראים

צעירים, 121 ע', מנוקד.

ולסכל את המכירה. בנוסף, מיקה מתמודדת עם ניהול יחסיה עם שני חבריה: יובל – ידידה ואדם שמחזר אחריה. הסיפור המשלב מציאות ודמיון מעלה סוגיות של התמודדות רגשית עם פרידה, זקנה ואובדן, ומשלב מסרים חינוכיים לגבי חברות, אהבת בעלי חיים ושמירה על ערכים בעידן בו החברה מעריכה כסף וכוח. הסיפור סובב סביב דמויות המוכרות מן הספר **יום בלי לילה** (רימונים, 2013), שבו נסעה מיקה עם אביה לחוץ לארץ כדי להביא לאמה גורת כלבים מסוג מיוחד, במטרה לעודד את האם הציירת להפסיק לעשן.

מוקסי בת התשע צריכה לקרוא במהלך הקיץ את הספר **סטיארט ליטל** כמטלה לבית הספר. אולם למרות שהיא אוהבת לקרוא ספרים, היא דחתה את הקריאה שוב ושוב מסיבות שונות. אחיה התאום, לעומת זאת, קרא את הספר כבר ביומו הראשון של החופש. ביום האחרון של החופשה אמה מתנה את השתתפותה בהופעת סוף הקיץ בבריכה, בסיום הקריאה. מוקסי הפעלתנית מלאה בכוונות טובות, אבל דעתה מוסחת בקלות על ידי מחשבות ורעיונות שונים שעולים במוחה ואותם היא מוכרחה לבצע מיד. הכול מסתבך כשמוקסי מחליטה לטעת מטע אפרסקים, כדי שתוכל לממן את לימודיה העתידיים באוניברסיטה, אבל מטביעה את גינת הפרחים של אמה תוך כדי השקיה. מוקסי מאופיינת באמצעות פעילותה התזזיתית והיצירתית ואמירותיה. ברקע האירועים נחשפים הקוראים למתיחות השוררת בין מוקסי לאחיה, ולנוכחותו של אביה החורג בבית, שיתכן ועשויים להסביר חלק מחוסר השקט שלה. סיפור משעשע, הכתוב בסגנון אירוני, שיעורר הזדהות בקרב ילדים רבים, המתקשים למלא את מטלותיהם למרות כוונותיהם הטובות...

הסיפור שנועד להרגיע את חששותיהם של ילדים שעולים לכיתה א', סובב סביב פוזי שפוחדת מן המקום החדש והלא מוכר, אליו תצטרך להיכנס לבד, ללא אימא ולהתנהג בו כמו גדולה. היא מקנאת באחיה התינוק שנשאר עם אימא ולא צריך להתמודד כמוה. זוג אחים, הגרים בשכנות לה, מותחים אותה ומספרים לה שמפלצת אורבת לילדי כיתה א' במסדרון החשון בבית הספר ומוצצת את דמם. כשסבא בא לבקר אותה, פוזי מספרת לו מה מטריד אותה וסבא מתגייס להרגיע אותה. כשהוא לוקח אותה לקנות גלידה, הם פוגשים במורה של כיתה א'. המורה מחמיאה לפוזי על חציאת הבלט הורודה הישנה והקרועה שהיא לובשת, שהיא הבגד האהוב עליה ביותר. המורה מראה לה שגם היא נועלת את נעליה הוורודות שמהן קשה

מוקסי מקסוול לא אוהבת את סטיארט ליטל.

פגי גיפורד.

צילומים: לורי פישר.

תרגום: מאירה פירון.

ידיעות אחרונות וטל-מאי,

2014, 108 ע', מנוקד.

הנסיכה פוזי והתהלוכה של כתה א'.

סטפני גרין.

איורים: סטפני רות סיסון.

תרגום: רונית רוקאס.

כתר וכנפיים, 2014, 79 ע',

מנוקד.

לה להיפרד, ואומרת שאלו אינם בגדים שמתאימים לבית הספר. כשפוזי שואלת מדוע, היא מגיעה בעצמה לתשובה שהבגדים האלה מתאימים לתהלוכת תחפושות. בעקבות פגישתן, שולחת המורה הזמנה לילדי כיתה א' לבוא ביום הראשון ללימודים בבגדים האהובים עליהם, ולהתחיל את היום בתהלוכה עליזה. כך מתחילה פוזי את הלימודים ברגל ימין, בשמחה ובראש התהלוכה...

ספר שלישי בסדרת הספרים המספרת על שירה ואחותה יעל ועל יחסי האהבה והקנאה ביניהן. שירה רוצה ללמוד לנגן בגיטרה כמו אחותה הגדולה ומסרבת להצעתה של אימא שתלך לחוג דרמה. עד מהרה היא מגלה שהיא נהנית בחוג והיא אף רוכשת לה חברה חדשה. כשיעל מתאמנת לקראת מבחן הכניסה ללהקת בית הספר, רוני ועדי, חברותיה של שירה, מאזינות לנגינתה ומתפעלות ושירה מקנאת מאוד. אבל אז יעל חולה ומחמיצה את ההופעה בבית הספר, והיא מאוכזבת מאוד. שירה מנסה לחשוב איך לשפר את מצב רוחה של אחותה. היא משתפת את חברותיה ועדי מציעה שיארגנו עבור יעל הופעה ביתית לכבוד יום המשפחה. הבנות מכינות תכנית, מחלקות ביניהן את התפקידים, מפיקות הזמנות ומחלקות אותן ומארגנות ליעל הופעה בלתי נשכחת. בפרק הסיום, שירה מתעדת ביומנה את האירועים, כפי שעשתה גם לאורך הספרים הקודמים בסדרה, והיא מתארת סוגי משפחות שהיא מכירה. הסיפור מסתיים ביחסי קרבה בין האחיות, למרות הצהרתה של שירה שאחותה מעצבנת. ספרי הסדרה משקפים את חיי היום-יום ואת היחסים בין אחים ואחיות השוררים בבתים רבים וכתובים בשפת דיבור עכשווית ומעוררת הזדהות.

סיפורה של אישה שאהבה לרקום ורקמה את חלומותיהם של מבוגרים וילדים על בדים העשויים רוח. במעשה הרקמה האישה מגשימה לחולמים את משאלותיהם וממלאת את צורכיהם. האישה מעדיפה לרקום על בדי רוח יותר מאשר על הבדים שהיא אוספת ושומרת בארון. כשהיא מחליטה להציג תערוכה מבדי הרוח שרקמה ולהזמין את מקורביה להתבונן בהם, הקהל אינו רואה דבר. נכדיה מנחמים אותה ומזכירים לה כמה היא אהובה, והיא תוהה כיצד הילדים רואים את מה שנסתר מעין המבוגרים. כך המשיכה האישה לרקום חלומות לבקשת אוהביה, "וכל חלום הפך לרקמה, וכל רקמה חלום – והאשה רוקמת על בדי הרוח עד היום". סיפור פיוטי, הפונה לילדים ולמבוגרים, מתכתב עם סיפורים קלסיים כמו **הנסיך הקטן**

הופעות, הפתעות,

ומשפחה שכזאת.

מאירה פירון.

איורים: אלינה גורבן.

ידיעות אחרונות וטל-מאי,

2014, 79 ע', מנוקד.

רוקמת החלומות.

מיכל סנונית.

איורים: גליה ארמלנד.

מודן, 2014, 31 ע', מנוקד.

ובגדי המלך החדשים ועוסק באמנות, בהגשמה עצמית, בנקודות מבט שונות, בזכות להיות שונה ובחלומות.

לכיתות ג'-ה'

הקמע של אונידל.

עינת צפון.
איורים: סקוט פינדלאי.
רימונים, 2012, 146 ע',
מנוקד.

סיפור פנטזיה מקומי שעלילתו מספרת על שלושה ילדים, תלמידי כיתה ג' מיישוב מופגז בדרום הארץ, שיוצאים להרפתקה לילית בעקבות אבן קריסטל שמצאו. הם מגיעים לארץ הלטאות ופוגשים שם חרדון זקן, שחד להם חידות ושולח אותם להציל את הדרקון אונידל בעזרת הקמע שבידיהם. המשימה שמעסיקה אותם והקרבות שהם מנהלים במסגרתה, מסייעים להם להסיח את הדעת מהמתח הקיים במציאות כתוצאה מהאזעקות וההפגזות, ולחוש חזקים ובטוחים יותר. עלילת הסיפור נעה בין העולם המציאותי בו חיים הילדים לבין עולם הפנטסיה, וכוללת גם הסברים שנותנים המבוגרים לאירועים המאיימים המתרחשים סביבם. גיבורי הסיפור, ילד לא מקובל ושתי ילדות אמיצות, המגלים את כוחם ותומכים זה בזה להשגת המטרה המשותפת, מעוררים הזדהות בקרב קוראים צעירים משני המינים, והופכים את הסיפור המותח גם לכלי ביבולותרפי.

מקס הקיפוד, שכיכב בספר **הטיול הגדול של מקס** (כנרת, 2011), מחליט להגשים את חלומו ולצאת למסע בזמן. הוא בונה מכונת זמן ויוצא לברר איך האדם הקדמון בישל, מהו זיגורט, איך המציאו את הדפוס ועוד ועוד. מקס מבקר בתקופות שונות ופוגש דמויות מפורסמות שונות ובהן ממציאים, לוחמים, שחקנים ועוד. כמו בספר הקודם בו כיכב, הוא כותב את כל חוויותיו ביומן המסע שלו, המלווה בציורי קומיקס ומגיש לקוראים מידע מעשיר בליווי איורים משעשעים.

עידו רוצה להתקבל לחבורת הילדים המקובלים בכיתה, אך הם אינם מוכנים לקבל אותו. בני המשפחה של עידו מספרים לו סיפורים מחייהם ומחיי דמויות היסטוריות ידועות, הממחישים אירועים של אפליה, גזענות, דעות קדומות, דחייה של אנשים על רקע צבע עור, מוצא, מוגבלות ומגדר. הסיפורים המשתלבים בסיפורו של עידו מלמדים על השונות והייחודיות של כל פרט בחברה ועל הצורך לקבל כל אחד כפי שהוא, וכמי שהוא חלק מהחברה ותורם לה.

מכונת הזמן של

מקס.

דובי קייך.
איורים: דובי קייך. כנרת,
2014, 72 ע', מנוקד.

האחר הוא אני.

רחלי פליישון.
איורים: אלחנן בן-אורי.
דני ספרים, 2014, 96 ע',
מנוקד.

חלום המלך שלמה.

רונית חכם.

איורים: שירלי ויסמן.

דני ספרים, 2014, ע' 75,

מנוקד.

הפרעוש: ספורו

המדהים של ליאו

מסי.

מייקל פארט.

תרגום: אתי פריפלד. כתר,

2014, ע' 129, מנוקד.

ששה סיפורים מאוצרות האגדה היהודית, המפגישים את הקוראים הצעירים עם דמויות של צדיקים ועם אנשים פשוטים, עם מנהגים וטקסים יהודיים, ומקנים מושגים בסיסיים מן המסורת היהודית. בין הדמויות – שלמה המלך, הבעל שם טוב, ר' זושא ור' לוי יצחק מברדצ'ב. הסיפורים משלבים חוכמה ואמונה עם משאלות אנושיות ורגשות אוניברסאליים, ונושאים מוסר השכל הקשור בנתינה, נדיבות, קבלה וכבוד הדדי.

סיפור חייו של הכדורגלן המפורסם, מילדותו בעיר רוסאריו בארגנטינה ועד לקבלתו לקבוצת בארסה הספרדית. העלילה מלווה את מסי כילד אוהב כדורגל, שזכה לעידוד ולדחיפה משמעותית מסבתו שזיהתה את כישורו. בהמשך, מתוארים האמון והתמיכה שהעניקו לו הוריו, ונכונותם להיפרד ממנו כדי לאפשר לו לממש את כישורו מחוץ לגבולות מולדתו. העלילה מתארת גם את התמודדותו של מסי עם קומתו הנמוכה ועם התגובות שקיבל בגינה, קבלת זריקות לזירוז הגדילה, הנחישות להראות את כישורו בקבוצות שבהן היה צעיר השחקנים, ומוכנותו להתאמץ ולהתמיד עד להשגת המטרה הנכספת שהציב לעצמו. הסיפור המרתק מעביר מסרים של אומץ, התמקדות במטרה, התגברות על קשיים ואמונה בכוחו של ילד והוא עשוי לעורר עניין לא רק בקרב חובבי הכדורגל.

ספר ראשון בסדרה הומוריסטית ששמה "באושר ועושר כאילו..." בה זוג אחים נכנסים למעשיות המוכרות ומשפיעים על סיפור העלילה. אבי בת העשר עוברת עם בני משפחתה למקום מגורים חדש ומנסה להשתלב בכיתתה החדשה. אחיה הצעיר מעיר אותה בלילה ומספר לה שהמראה שבמרתף הבית לוחשת לו ועוקבת אחריו. כשהשניים יורדים למרתף, המראה מושכת אותם להיכנס לתוכה והם מוצאים את עצמם בממלכת האגדות. הם הולכים ביער ומגיעים לביתה של שלגיה, כאשר המלכה המחופשת לרוכלת מנסה למכור לה תפוח מורעל. השניים חושפים את האם החורגת, מבריחים אותה, ומספרים לשלגיה את המשך הסיפור, כפי שהם מכירים אותו. הם מנסים לעזור לה להגיע לסוף הטוב ולסכל את מזימותיה של המלכה המרושעת. בתוך כך הם מנסים לחדור לארמון ולהגיע לראי הקסמים ששייב אותם לביתם. השלושה מתמודדים עם פחדיהם ועם סכנות ומכשולים, עוזרים זה לזה ומחלצים את הנסיך הכלוא בצינוק הארמון. לאחר ששלגיה מצילה את הנסיך בנשיקה, או כפי שהיא מסבירה – בהנשמה מפה לפה, היא דוחה את הצעת הנישואין שלו בנימוק שהיא

ראי ראי שעל הקיר.

שרה מלינובסקי.

תרגום: אסף ברקת.

דני ספרים, 2013, ע' 171,

מנוקד.

רק בת שש עשרה ושעליה להתרכז בחובותיה כמלכה, לאחר שמצאה את צוואת אביה והתברר לה שהוא מוריש לה את המלוכה.

סיפור דמיוני והומוריסטי שבמרכזו ילדה נועזת: ג'ו-שמו, תלמידת כיתה ד', בת למשפחה של שוטרים, שיודעת שגם היא תעסוק בעתיד בלחימה בפשע. יום אחד היא מקבלת חבילה מסתורית ובה גלימה אדומה, חוברת הוראות (לתעופה, לעצירת רכבות), ופתק מדוד ג'ורג' שמודיע לה שהוא פורש מחייו כגיבור-על. היא מתייעצת עם סבה האם לקחת על עצמה משימות הצלה והוא מעודד אותה. ג'ו שמתכוננת להציל את העולם, משכללת את הסקטבורד שלה כך שיתאים לגיבורת-על והופכת אותו לשמו-מכונית. סבא מציע שתיסע לבית הספר ומבטיח לשלוח לה הודעת אס-אמ-אס אם יבוצע פשע רציני שידרוש את התערבותה. כשסבא מודיע לג'ו על שוד בנק, היא דוהרת ברכב שלה עם כלבה רימונד כדי לתפוס את השודדים. בסיום משימתה היא שבה לכיתה, וכך בכל יום היא תופסת פושעים נוספים: סוחרי סמים, שודדי תכשיטים, טרוריסטים ושודדי עוגיות-מזל. בזמן זה דוקטור שפלון, המדען המרושע שעבד במשך שנים על פיתוח מכשיר מיוחד במטרה להשתלט על העולם, מנסה להחיות את הדינוזאורים ולהשיג שליטה בהם. סבא מלמד את ג'ו טריקים של לחימה בפשע, וכאשר דוקטור שפלון שם פעמיו למוזיאון הטבע במטרה להחיות את הדינוזאורים ומניילן את השומר בעזרת המכשיר שפיתח, ג'ו מקבלת הודעה על דינוזאור שאוכל מכונית. היא מכניעה את הדינוזאור, נחטפת על ידי עוף דורס, נחלצת, ומצליחה לחטוף את מכשיר ההחיאטור, לניילן את הדוקטור ואת עוזרו ולהציל את העולם.

סיפור שעוסק בהתמודדויות חברתיות, בבדידות של ילדים ובניסיונות לקנות חברות ומעמד חברתי בצל לחצים כלכליים וקשיים משפחתיים. גד, תלמיד כיתה ה', שאביו השוטר נהרג במסגרת שירותו במשטרה, דחוי על ידי בני כיתתו וחש בודד. בשעות העבודה הארוכות של אמו הוא מבלה את זמנו במשחק דמיוני עם שבט אינדיאני במרפסת ביתו ורוצה מאוד שיהיה לו כלב. כשעידו, בן כיתתו, מקבל כלב הוא הופך למלך הכיתה וכל הילדים מחפשים את קרבתו. הוא מעניק לחבריו את הזכות לטייל עם הכלב אחר הצהריים, אך דוחה את גד בטענה שאי אפשר לסמוך על ילד שמגדל את עצמו ושהוריו אינם בבית. מושיקו, חברו היחיד של גד, מנסה לדבר בעדו עם עידו, אך ללא הועיל. גד צופה ממרפסת ביתו בתמר שלוקחת את הכלב קיסר לטייל, עוקב אחריה ומגלה שהיא מופיעה עם הכלב בפני אנשים בגן

ג'ו-שמו גבורת-על.

גרג טרין.
איורים: פרנק ו' דורמר.
תרגום: חן אדלסבורג.
מודן, 2013, 107 ע', מנוקד.

קיסר השכונה.

נאוה מקמל-עטיר.
איורים: ולדילן חסמן.
ידיעות אחרונות-משכל,
2014, 109 ע'.

הציבורי בחברת נגן מנדולינה מבוגר, ומקבלת מחצית מסך המטבעות שאנשים משאירים בקערה. בכסף קונה תמר ממתקים ומחלקת אותם לילדים כדי לקנות את חברותם. באחת הפעמים שגד עוקב אחר תמר, הוא מבחין בשני נערים שמטרידים אותה. למרות שתמר הסיתה את הילדים נגדו, גד ממשיך לעקוב אחרי תמר, רואה איך שני הנערים לוקחים את הכסף שהיא והנגן מרוויחים מהופעתו של קיסר, מתעמת עם הנערים ומצליח לקבל מהם את הכסף שלקחו. הוא מחזיר את הכסף לנגן, שמדבר עם תמר על ילדים שמשקרים כי הם רוצים להשיג חברים. בשיחה הזו חושפת תמר את חששה הגדול מכך שילדים יבוא אליה הביתה ויגלו שאמה מנהלת מספרה בביתם הצפוף, וידחו אותה כשם שהם דוחים את גד. בסיום הספר תמר מתנצלת בפני גד ומתוודה על הסוד שהיא מנסה להסתיר.

סיפור הרפתקה דמיוני ומשעשע, המתרחש בממלכת המכשפות ערפילאה, המאוכלסת בדמויות ששמותיהן לקוחים מעולם מזג האוויר. ארץ ערפילאה מחולקת לשתי ממלכות: פכפכת הקרירה וחרבונה הלוהטת, שהפכה לכזו בעקבות מלחמה גדולה, בה הוטל עליה כישוף שגור עליה להישאר יבשושית וחמה. החום הנורא שיבש את דעתם של תושבי הארץ שהפכו עצבניים ומרי נפש.

תושבי ערפילאה שמרו על קשר עם כדור הארץ וכשהגיעו אליו לביקורי קרובים או למטרת עסקים, התחזו לאנשים רגילים. בפתחת הסיפור, אליחורף – שליט ארץ פכפכת הקרירה, מחפש יורש. אליחורף מכריז על תחרות שהמנצח בה יזכה בשלטון, והנביא ערפל מנבא שהשלטון יעבור לילדה מהעיר מתושף לאחר מאבק עקוב מדם. מנהלת בית הספר למכשפים צעירים מהמרת שהזוכה תהיה עננה בת התשע, מכשפה צעירה ומוכשרת ובתה של המכשפה גשמינה, שבניגוד לאחותה המכשפה זלעפינה, לא הצליחה בכשפיה. זלעפינה שחומדת את כס השלטון חוטפת את עננה. בינתיים, בישראל, מגלה הילד שאול שהוריו נעלמו. שאול, ילד מחונך, מנומס וחובב מדע, פונה למשטרה ונלקח לבית יתומים המנוהל על ידי מנהלת מרושעת. גשמינה מוזמנת לארמון המלך אליחורף, שמספר לה על הנבואה לפיה בתה תחליף אותו ומדווחת לו שבתה נעלמה. המלך מטיל על חייליו לחפש את עננה. כשף הרחמים שגשמינה הצליחה לחולל, מביא לכך שזלעפינה נאלצת להשיג לעננה הורים מאמצים, שבסיום הספר יתברר שהם הוריו של הילד שאול. גשמינה מגיעה בחיפושיה לשאול, שמצליח

ערפילאה.

דלית דהן קרליבך.
כנרת, זמורה ביתן, 2013,
271 ע'.

לנטרל את המעגל החשמלי שלה ויחד הם יוצאים להציל את החטופים ואת גורל הממלכה.

ג'יין קוראת בחופשת הקיץ בספרי אדית נסביט ומתוסכלת מכך שלה ולאחיה לא קורה דבר מעניין בדומה למה שמתואר בספרים. היא מוצאת מטבע ומגלה להפתעתה, שכאשר היא מביעה משאלה, היא מתגשמת. ג'יין נרגשת מכוח הקסם שבו זכתה, אך חוששת מהשימוש בו, לאחר שנכחה לדעת שהוא יכול להיות מסוכן. היא ואחיה מגלים שהמטבע ממלא חצאי משאלות בלבד, ולומדים שכדי לקבל מה שהם מבקשים, עליהם לבקש פעמיים. כך הם יוצאים להרפתקאות במקומות שונים ובתקופות שונות. כשאמם האלמנה נישאת לבן זוג חדש ומקסים, הילדים מחליטים לא להשאיר את המטבע ברשותם ולהעבירו הלאה למי שזקוק לו יותר מהם.

אווו ג'סטור עבר להתגורר עם הוריו ואחותו בבית סבו החולה. הוא מבלה שעות רבות בחוף עם שני חבריו ועם הצפרדע שמצא, אותה הוא רוצה לאמץ. ויולה, שכנתו ובת גילו שעוקבת אחרי שלושת הבנים ורוצה להשתלב בפעילותם, חושבת שהיא יודעת הכול. בין השאר היא טוענת שאווו צריך להחזיר את הצפרדע לאגם ולשחרר אותה. אווון בונה עם חבר כלוב עבור הצפרדע ליד האגם. עם הזמן אווון מוכרח להודות שהצפרדע מגלה מצוקה ושויולה צדקה, והוא מתמודד עם הקושי להיפרד מבעל החיים שאליו התקשר. לילה אחד אווון שומע קול חבטה עז מכיוון מסילת הרכבת העוברת ביער הסמוך, למחרת הוא מגלה חפץ גדול ומסתורי שנפל ממנה. הוא וחבריו מחלצים את החבילה ומגלים שיש בה צוללת קטנה שאפשר בעזרתה לרדת לקרקעית האגם. ויולה מזכירה לו שהצוללת אינה שייכת לו ושעליו לדווח על מציאתה ולהחזירה, אבל הילדים מתלבטים איך להעבירה לאגם וכיצד להפעיל אותה. לאחר שהם מסכימים לשתף את ויולה, שמאיימת לספר על מציאת הצוללת, ומתברר שיש לה ידע רב בנושא צוללות, הם מצליחים להפעיל אותה, ואווו וויולה יורדים בתוכה מתחת לפני המים. בסיום הסיפור אווון חש שלמרות העונש שקיבל מהוריו, ההרפתקה הייתה כדאית ובזכותה גם רכש חברה נוספת.

שנת הלימודים של מיכאל עומדת בסימן ההתמודדות היומיומית של הכיתה עם המורה דרורה, מורה מפחידה שצועקת על הכיתה, מעליבה ילדים, מאיימת עליהם ומרבה לעשן. הילדים מספרים שבעלה של דרורה התאבד. מיכאל גיבור הספר, הוא אנטי-גיבור מובהק: תלמיד מצטיין וצייטון,

חצי קסם.

אדוארד איגר.
איורים: אלינה גורבן.
תרגום: רונית רוקאס.
כרמל, 2013, 157 ע'.

הסוד המופלא של

אווו ג'סטור.

ברברה או'קונור.
תרגום: רחל אהרוני.
הקיבוץ המאוחד, 2014,
156 ע'.

המורה דרורה לא

מפלצת.

ינץ לוי.
איורים: יניב שמעוני.
זמורה-ביתן, 2014, 231 ע'.

אך ילד פחדן, לחוץ, שנוטה לבכות בקלות וחושש ממה שמצפה לו. המורה דרורה מושיבה את מיכאל ליד דנה, מלכת הכיתה, וכשדנה מזמינה את ילדי הכיתה למסיבה בביתה, היא כותבת לו שהיא רוצה שירקוד אתה במסיבה. בהמשך היא שולחת אליו את חברתה ומודיעה שהיא רוצה שיהיו חברים. כשמגיע לכיתה תלמיד חדש ושרירי, ששמו חן, היועצת מבקשת ממיכאל ומזוהר, חברו היחיד, שיעזרו לו להיקלט, שכן יש לו בעיות במשפחה. בשיעור ריקודי-עם דנה משפילה את מיכאל מול כל הילדים ועוברת להיות חברתו של חן. כשמכאל נתקל בילדה חדשה שהגיעה לבית הספר הוא מתאהב בה מיד, אבל בהמשך מתברר לו שהיא בתה של המורה דרורה. למענה מוכן מיכאל לעשות דברים שלא אופייניים לו: לשחק בתפקיד ראשי בהצגה, להיכנס לבית הנטוש המפחיד, להקים חבורה סודית ולצאת לחפש אוצר כדי לסייע לאבא של חבר שנקלע למשבר כלכלי. כשהמורה דרורה יוצאת לחופשת מחלה, מטילה עליו המורה המחליפה ללכת יחד עם דנה להביא לה מתנה בשם הכיתה. כך מוצא מיכאל את עצמו בביתה של דפנה. השניים מתיידדים ומסכלים יחד את תכניתה של דרורה לעבור עם בתה לאמריקה. בסיום הספר מגלה מיכאל שמאחורי חזותה המבהילה של המורה דרורה, נמצאת אם שאכפת לה מבתה והיא מוכנה לוותר על תכניתיה למענה.

לכיתות ו'-חט"ב

הזדמנות לעבר חדש.

רונית לוינשטיין-מלץ,
ידיעות אחרונות-משכל,
2014, 303 ע'.

סב שיושב ליד מיטת נכדו מחוסר ההכרה שנפצע בתאונה, מספר לו על אירועים מחייו המצטרפים לסיפור חיים מרתק ומקליט את סיפוריו. סיפורו של הסב, טובי, נפתח בתקופת מלחמת העולם השנייה, בה שירת כחייל בן עשרים בצבא הבריטי, ונפצע כשהאנייה בה הפליג נפגעה באזור גיברלטר. הוא מתעורר בבית חולים ומגלה שאיבד את הזיכרון, אינו זוכר את שמו ואת מוצאו, אך עם זאת זוכר את השפות הפולנית והאנגלית. במהלך אשפוזו נמצא תרמילו עם מסמכים מזהים שמגלים את שמו ומוצאו מפולין. הוא מטופל על ידי רופא אנגלי מסור, שמנסה לסייע לו לשחזר את זהותו כיהודי ולבנותה מחדש. בסיום הטיפול הוא נשלח בחזרה ליחידתו שנמצאת בהודו, כשהרופא מתנדב ללוותו. בהמשך, מתברר לו שבעיר הולדתו לא נותרו יהודים והוא מניח שכל משפחתו נספתה. בחג הפסח הוא מוזמן יחד עם קצינים יהודים נוספים לארוחה חגיגית בבית עשיר יהודי, שם מכיר לו הרופא את אהרון, בחור שמוצאו ממלאכה, עירו, הטוען שהוא חברו ושכנו מילדות. אהרון משלים עבור

טובי את פרקי חייו שנשכחו ממנו ומספר לו על עיסוקם של הוריו, עלייתם לארץ וחזרתם לפולין, ועל שליחתם של טובי ואחותו לבית הדודים בבלגיה. כך הוא לומד שבמהלך שהותם שם, הגרמנים פלשו לפולין ומלחמת העולם השנייה פרצה. בין השאר הוא מספר לטובי על נער משכונת ילדותם, שהם כינו בשם יולק הגנב, והיו מסוכסכים אתו. לאחר שהצבא הבריטי עוזב את הודו והחיילים שבים למשפחותיהם, מחליט טובי לנסוע לדודיו בבלגיה, מהם הוא שומע שאחותו חיה בוונצואלה והוא יוצר אתה קשר. היא באה לבקרו ומשלימה עבורו חלקים נוספים מן הסיפור המשפחתי. טובי מצטרף למתנדבים יהודים שיוצאים למנזרים לאתר ילדים יהודים שהוסתרו בהם ולהשיבם לחיק היהדות. כאשר אביו של טובי מופיע במפתיע בבית הדודה ומספר שהיה כלוא בסיביר ושלטובי היה אח נוסף שנספה, האמון של טובי באהרון מתערער והוא מתקשר אליו ונוזף בו על שלא סיפר לו על אחיו, והחליט עבורו מה עליו לדעת. בהמשך מתבררת לטובי זהותו האמיתית של אהרון והקשר שלו ליולק הגנב ולמות אחיו בשואה. הספר מסתיים כשהנכד מתעורר ומקשיב להקלטות שבזכותן הוא זוכה לשמוע את סיפורו של סבו שנפטר. הספר המבוסס על קורות חייו של טוביה בלום שנפטר בשנת 2010, עוסק בתפקיד הזיכרון בחיינו ופורש את סיפור הגורל היהודי. העלילה מרתקת, מעשירה בידע ועשירה במסרים חינוכיים וציוניים.

עינת בת ה-12 מוטרדת מהיעלמותה ללא הסבר של חברתה הטובה. היא מנסה להתקשר אליה שוב ושוב, הולכת לביתה, ומנסה לברר גם במזכירות בית הספר ועם שכניה של שחר. לאחר שמתברר לה ששחר והוריה עזבו את דירתם, היא ממשיכה לחפש דרכים ליצור אתה קשר. אדם חסר בית, שהתמקם על ספסל בשדרה בקרבת ביתה, עד לחיפושיה ומעדכן אותה שראה את המשפחה עוזבת וידוע לו שעברו לירושלים. הוריה מגיבים בהסתייגות לעיסוקה המתמיד בנושא ומעודדים אותה למצוא לעצמה חברה אחרת. עינת מתוסכלת מתגובתם ואינה מבינה מדוע אינם מכירים בחשיבותה של החברות ובצורך שלה לברר מה קרה והאם שחר זקוקה לעזרה. בתוך כך, עינת מנסה למצוא את מקומה בכיתה ומתמודדת עם לעג של אחת הבנות כלפיה. בכל זאת היא מחליטה להעז וללכת למסיבה אליה הזמנה ובהדרגה מתחזק הביטחון העצמי שלה, היא רוכשת חברה חדשה והילדים בכיתה לומדים להעריך את טוב לבה, נכונותה לעזור ויצירתיותה. בעזרת חסר הבית, שמתברר כי שירת עם אביה בצבא והוא סובל מהלם קרב, מתגלה לעינת שאביה של שחר פוטר מעבודתו, לווה כספים בשוק

חברות עם שחר.

אורה קרופיק.
דני ספרים, 2013, 134 ע'.

האפור ונאלץ לעזוב את ביתו עם משפחתו בשל איומי המלווים. אריק, חברו של אביה מתגייס לעזור להם ואוסף עבורם כספים ועינת ושחר מחדשות את הקשר. סיפור התבגרות, חברות והתמודדות עם מציאות מורכבת, שחושף לפני בני הנוער הצעירים נושאים של מצוקה כלכלית ואת תופעת הלם הקרב.

שלושת ילדי משפחת בודלר, ויולט הבכורה, בת הארבע-עשרה, בעלת כישרון לבניית מכשירים, קלאוס בן השתיים-עשרה חובב קריאה, וסאני הקטנה שאוהבת לנשוק, איבדו את הוריהם בשריפה פתאומית שפרצה בביתם. הבנקאי של הוריהם מעביר אותם לגור עם דודם, הרוזן אולף, אשר חומד את הכספים שהורישו להם הוריהם ומנצל את הילדים. במהלך עלילות הסדרה הם עוברים ממקום למקום, מתמודדים עם מבוגרים מוזרים ומסוכנים, מגלים תושייה ואומץ ועוברים הרפתקאות שונות ומשונות. בעלילות הספרים משולבים אירועים מפחידים, ודמויות מבוגרים מאיימים, כמו הדוד שרוצח את קרוב המשפחה המיטיב עם הילדים, ומאלץ את ויולט להינשא לו כדי לשלוט בכספי הירושה. על פי ספרי הסדרה נוצר סרט קולנוע מצליח. כל זוג ספרים בסדרה מופיע כספר אחד ששני חלקיו כרוכים יחד ובמהופך. הספרים מתאימים לילדים חובבי ספרי אימה, הומור שחור וספרות לא-חינוכית. למוני סניקט המציג עצמו בספר כחוקר גורלם של הילדים הוא שם העט של הסופר דניאל הנדלר, מחבר הסדרה.

סיפורו של גורילה שחי שנים ארוכות בכלוב בתוך קניון קטן בארה"ב, בחברת פילה וכלב. איוון הגורילה מספר בגוף ראשון על שגרת חייו בכלוב, על רגשותיו, ומתאר את התבוננותו בבני האדם. בעליו אמנם גידל אותו מילדותו, אך איוון זוכר את בני האדם הרעים שהרגו באכזריות את בני משפחתו ושבו אותו. נקודות האור בחייו הן חברותו עם הפילה והכלבלב, וכן הקשר המיוחד שנרקם בינו ובין ג'וליה, בתו של המנקה. ג'וליה שאוהבת לצייר וחולמת להיות אמנית, חולקת עמו את צבעיה, ואיוון מצייר ציורים שנמכרים בחנות המזכרות. כשהפילה הזקנה מתה, מק הבעלים, מביא במקומה פילה גורה ורחמיו של איוון נכמרים עליה. לאחר שמק מנסה לאלף אותה ומפחיד אותה באמצעות מקל ממוסמר, איוון מחליט שעליו להוציאה מהמקום ולגרום להעברתה לגן חיות, בו תזכה לחיות בתנאים טובים יותר ובחברת בני מינה. בעזרת כישרון הציור שלו ובזכות בני אדם טובים שנאבקים למען זכויות בעלי החיים, תכניתו של איוון מצליחה. הוא זוכה לחיות שוב בקרב בני מינו ואף לקיים קשר זוגי. הסיפור נכתב בעקבות

סדרה של צרות.

למוני סניקט.
איורים: ברט הלקוויסט.
תרגום: אירית ארב. כתר,
2013, 220 ע'.

איוון האחד והיחיד.

קטרין אפלגייט.
תרגום: שמעון בוזגלו.
ידיעות אחרונות-ספרי
חמד, 2014, 274 ע'.

מקרה דומה שהתרחש בארצות הברית. זהו ספר חשוב, עצוב ומעורר מחשבה, הכולל גם תיאורים קשים של התאכזרות לבעלי חיים, ומציג את כפל הפנים של בני האדם ביחסם לבעלי חיים.

אריק, ילד רגיל ובעל חברים, תחביבים וחוש הומור נהפך פתאום לילד דחוי שסופג עלבונות, הטרדות ובידוד חברתי. הוא מנסה להבין מה גרם לשינוי הפתאומי במעמדו החברתי ומגלה שספר מסתורי אחראי לכך. במהלך חקירותיו הוא מגיע לנער בחטיבת ביניים שעבר גם הוא חוויה דומה וערך מחקר משלו. שניהם חושפים ספר שמועבר בירושה מכיתה לכיתה, המציג שיטת פעולה שמבטיחה את מעמדו החברתי של הנוקט בה, באמצעות הפיכת אחד מילדי הכיתה למושא ללעג ולחרם. הספר מסביר שכדי להגיע לראש הפירמידה החברתית יש לבחור "אפס" – ילד רגיל שככל שתגרום לו לרדת במעמדו החברתי, כך תחזק ותבצר את מעמדך. אריק מנסה לגלות את הסיבה שבגללה נבחר לתפקיד ה"אפס" הכיתתי, במטרה לשנות את התנהגותו ולשפר את מצבו. עלילת הספר מלווה את אריק בהתמודדותו עם הקשיים, עד שהוא חושף את השיטה ומבין כיצד בהתנהגותו איפשר לבריונים לדחות אותו והתעלם ממי שניסה ליצור אתו קשר ולעמוד לצדו. כמו כן הספר חושף בצורה נוקבת את המציאות החברתית הלוחצת בה חיים ילדים, ואת המהירות שבה מעמד חברתי יכול להשתנות. אריק שכותב את יומן האירועים במחברת שלו לאורך השנה, משלב את קטעי יומנו, בתוך ספר הבריונים, במטרה שהילדים הבאים שייקחו אותו לידיהם, ייחשפו גם לקולו של ה"אפס", יבינו את ההשלכות האכזריות והמסוכנות של תכניתם ויוותרו עליה. בסיום, הוא מרגיש משוחרר וחזק יותר ומתכנן לקחת את חייו בידיו, ולחזק את הקשר עם מי שביקשו להיות חבריו.

רותם, תלמידת אולפנה בת 16, בת למשפחה נורמטיבית שחיה בישוב קהילתי דתי, משתדלת להסתיר את האווירה הקשה ששוררת בביתה. אביה, דמות מרכזית בחיי הישוב ואדם סמכותי, איבד את מקום עבודתו והדבר ערער את הדימוי העצמי שלו. הוא מקניט את האם היוצאת לעבודה, מתייחס לבני המשפחה בנוקשות ודורש מהם לציית לו. רותם מעריצה את אביה, מתקשה להזדהות עם אמה המושפלת על ידו ומבקרת אותה על התנהגותה. אחיה הצעיר מוצא מפלט מהמתחים בבית בשיטוט בחברת נערים פרחחים ומדרדר בלימודים. כשהאב מעניש אותו ואוסר על יציאתו מהבית, רותם מחליפה אותו בעבודה אצל שכנתם, שמנהלת

ספר הבריונים.

אריק קאהן גייל.
תרגום: נעה סמלסון. מודן
ואוקיינוס, 2013, 231 ע'.

יוצאת מהמשחק.

פינה אריאל.
הקיבוץ המאוחד, 2014,
222 ע'.

חברה לארגון מסיבות בר/בת מצווה במסגרת של משחקי בילוש סביב תעלומות היסטוריות. תעלומות מהחיים מתערבבות בתעלומות המבוטאות ובהדרגה רותם מתחילה לגלות פרטים על מעורבותו של אחיה בפריצות וגניבות שמתרחשות בישוב ובעישון סמים. המערכת המשפטית מתחילה להשתנות כשהאם נעזרת בייעוץ פסיכולוגי ומתחילה לעמוד על שלה מול האב. בסיום העלילה, רותם חושפת את הסוחר שמוכר סמים לנערים וזוכה להערכה, מבינה יותר את אמה ומתחילה להרגיש שיש סיכוי לשינוי חיובי במשפחה. הספר פורץ דרך מבחינת העזתו לחשוף נושאים בעייתיים במסגרת החברה והמשפחה הדתית.

נובלת חניכה הכתובה בסגנון המשלב רבדים לשוניים שונים – דיבור יומיומי, משלב לשוני גבוה ולשון פיוטית, ומתארת קיץ בחייה של נערה מתבגרת, שאביה נפטר ממחלת הסרטן. עלמה מתכוננת להעביר את הקיץ עם חברתה הטובה, למצוא עבודה וחבר. אולם חברתה מקדימה אותה במציאת חבר ועלמה צריכה לארגן את תכניותיה מחדש. בתוך כך היא מתמודדת עם מותו של אביה, שהשאיר לה מכתבים שכתב עבורה ומשולבים בסיפור, ומרבה לריב עם אמה. כשהיא שומעת על פטירתה של שכנה מהבניין שהיטיבה אתה לאחר מות אביה, היא מחליטה ללכת ללווייתה. בבית העלמין היא מתוודעת לאדם מבוגר וידידותי ובזכותו מוצאת עבודה בבית קפה הממוקם בסמוך וכן מתוודעת לנכדה של השכנה. הידידות המתפתחת בינה ובין בעלת בית הקפה, האנשים שהיא פוגשת שם והביטחון שהיא רוכשת, מאפשרים לעלמה לשתף אחרים בעולמה, לעבד את רגשותיה ולהשלים עם אובדנו של האב. בסיום הסיפור היא מתפייסת עם אמה, מחוזרת על ידי שני נערים ורואה את המשך החיים באור אופטימי יותר.

אפריל-מאי, נערה מדרום אפריקה, מתחילה ללמוד בכיתה ח' בבית ספר חדש, אליו התקבלה בזכות מלגת הצטיינות בה זכתה. היא גרה בדירה קטנה ביוהנסבורג עם אביה המובטל, לאחר שהוריה התגרשו ואמה נשארה בפרטוריה עם בן זוגה החדש. כיוון שהתנאי להישארותה עם אביה הוא הצלחתה בלימודים ומיצוי הפוטנציאל שלה, היא דואגת להסתיר ממנו את מעלליה, את החברים שבחברתם היא מבלה ואת העובדה שהיא מעשנת. אפריל-מאי שונאת את השם הכפול שנתנו לה הוריה, שלא הצליחו להגיע להסכמה ביניהם כבר בלידתה. לכן היא מאמצת לעצמה את השם בלה, כשמה של גיבורת הרומן **דמדומים** האהוב עליה. היום הראשון

הפחד לדרוס שליח פיצה.

רות ויטל גלעד.
קרן. 2014, 102 ע'.

חודש עם אפריל- מאי.

אידיית בולברנג.
תרגום: חגי ברקת. דני
ספרים, 2013, 159 ע'.

ללימודים נפתח ברגל שמאל כשהיא ננזפת על ידי המורה, גברת הו, על אי ציות לכללי הלבוש והציוד הנהוגים בבית הספר. בהמשך היום היא נענשת על כך שקראה בשעת השיעור ברומן הרומנטי, הממלא את דמיונה ומחשבותיה. התמודדויותיה של אפריל-מאי מוכרות למתבגרים רבים: מעבר דירה והשתלבות בחברה חדשה ובבית הספר, יחסים מורכבים עם המורים, קונפליקט נאמנות בין ההורים הגרושים והקושי להסתגל לבני זוגם החדשים. לבעיות המוכרות נוספת המצוקה הכלכלית בבית אביה, שאינה מאפשרת לה לקנות טלפון סלולארי, מחשב, בגדים חדשים ועוד. דמיונה הפורה של אפריל-מאי וחוש ההומור שלה מסייעים לה להתמודד עם הבעיות הנובעות ממצאות חייה ומהמצבים הבעייתיים שהיא מייצרת בעצמה. בסיפורה המסופר בסגנון אירוני, היא שוזרת 14 עובדות המוצגות כחסרות חשיבות, אך מבטאות נושאים מרכזיים שמטרידים אותה. בסיום הספר אפריל-מאי מועמדת לסילוק מבית הספר בשל התנהגותה והיא כמעט מאבדת את חבריה. גברת הו, שנראתה לה מפלצתית ביום הלימודים הראשון, מתגלה כמורה אכפתית המתעניינת בחיי תלמידתה ורוצה לסייע לה ובנוסף, היא מגלה שיש לה ידידים נוספים שעומדים לימינה והפכו עבורה למשפחה.

סדרה בת שלושה ספרים שבנויה משני סיפורים מקבילים. הסיפור האחד מתאר את אווה בת ה-16, נערה מחוננת ומרדנית, שנזרקה מבית הספר לאחר שפרצה למחשבי הנהלה. היא מצליחה להתקבל לפנימייה יוקרתית לצעירים מחוננים ומשתלבת בה. במפגש עם וירולוג שבא להרצות בפני התלמידים, היא נחשפת לנגיף קטלני שכמעט וגורם למותה. אווה שורדת את המחלה, אך נשארת חלשה ורדופת סיוטים. הסיפור השני מתאר את סת, עבד רומי בן 18, שמשרת כגלדיאטור וחי בלונדיניום בשנת 152. לאחר שנפצע באופן אנוש, הוא מובא לטיפול בבית פטרוניו ומתאהב בבתם המאומצת, שמאורסת בניגוד לרצונה לגובה המיסים העשיר. השניים מנסים לברוח אך נתפסים ומעונים עד למותה של הנערה. סת מתעורר בעולם אחר, שבו יש לו כוחות קסם. בעזרת איש מסתורי, הוא לומד כי הוא נמצא ביקום הנקרא מקביליון ושיש ביכולתו לנוע במרחבי הזמן. עוד הוא מגלה כי האנשים שמגיעים למקביליון, נדבקו במחלת חום מסתורית. סת מנסה לגלות את מקור המחלה ומגיע לפנימייה בה לומדת אווה. הספרים הבאים עוקבים אחרי הקשר המתפתח ביניהם, ניסיונותיהם לגלות את מקור מחלת החום והמעברים בין העולמות והתקופות. אווה

חום.

די שולמן.
תרגום: יעל ענבר. ידיעות
אחרונות, סדרת פרוזה
עשרה, 2013, 445 ע'.

וסת מתמודדים עם סכנות שונות, אבל מתברר שהאתגר העיקרי העומד בפניהם הוא התגברות על הקושי שלהם לרסן את תשוקתם זה לזו, מחשש שסת ידביק את אווה בנגיף הקטלני. רומן הנעורים הבדיוני חושף את קוראיו ללונדון בתקופה הרומאית, למחקר בנושא הנגיפים ולתחומי ידע נוספים כפיזיקה, טכנולוגיה ומחשבים, בצד מתן מענה לסערת ההורמונים המאפיינת את גיל ההתבגרות.

גל, נערה ירושלמית שגדלה באילת ואביה עבד במצפה התת-ימי, עוזבת את בית אמה בירושלים כדי לעבוד במצפה. היא מבקשת לברר לאן נעלם אביה ומדוע ניתק את הקשר עם אשתו ושתי בנותיו. מנהל המצפה, שהכיר את הוריה ואותה בילדותה, מקבל אותה ומשבץ אותה בצוות בתפקיד מאכילת הדגים. היא מתנסה במשימות נוספות כמו לכידת כרישים, שכנוע צב-ים לאכול ורכישת אמונו של חתול-ים פצוע, ומתפקדת כנערה יחידה בצוות גברי. בהדרגה מתברר לה שלא אמה היא שעזבה את אביה, אלא שהוא העדיף עבודה במצפים תת-ימיים ברחבי העולם, על פני חיים אחראיים במסגרת המשפחתית. גל לומדת על עצמה ועל יכולותיה ובהדרגה הופך הקשר עם נמרוד, יוצא השייטת, מיריבות לחברות קרובה. הסיפור מלווה ברישומים המתארים את הדמויות ואת המצפה התת-ימי והיצורים המאכלסים אותו.

סיפור התמודדותו הנוגע ללב של דאג, נער בן חמש עשרה, שעובר עם בני משפחתו להתגורר בעיירה אמריקאית נידחת, לאחר שאביו פוטר מעבודתו. עלילת הספר מתרחשת על רקע שנות השישים ומלחמת וייטנאם. דאג מתמודד עם קשיים רבים: תושבי המקום מתייחסים אליו בחשדנות ורואים בו אח של עבריין, המנהל והמורים אינם מאמינים בו, אביו מתעלל בו, אחיו הגדול, שאף הוא השביע אותו מרורים, התגייס לצבא וחזר מהמלחמה כשהוא נכה, ודאג נאלץ לעבוד בחום הקיץ הכבד ובקור החורף המקפיא כדי לסייע בפרנסת המשפחה. למרות האווירה הקשה בבית בצל אב קשה ואלים, דאג משתדל להצליח בלימודים, ולשמור על עבודתו. חייו משתנים בהדרגה בזכות אנשים טובים שהוא פוגש בדרך – אישה שמכניסה אותו לביתה, מורה שמבין שדאג אינו יודע לקרוא ולכתוב למרות גילו, ליל, נערה יפה שמתידדת אתו ובזכותה הוא נכנס לספריה הציבורית, וספרן אוהד שמעודד אותו לצייר בהשראת ספר ציורי סיפורים שמרשים אותו. באמצעות הציור מעבד דאג את רגשותיו ואת האירועים שעבר בחייו. כשנדמה שמצא את מקומו, הוא נתקל בקושי נוסף: העירייה

יומנה של לוכדת

כרישים.

אורית ברגמן. איורים:
אורית ברגמן. אסיה, 2013,
139 ע'.

בינתיים הכול בסדר.

גארי ד' שמידט.
תרגום: מאירה פירון.
ידיעות אחרונות-טל-מאי,
סדרת פרוזה עשרה, 2013,
333 ע'.

מוכרת דפים מן הספר הנדיר כדי לכסות את חובותיה ודאג מתגייס לתקן את העוול ולמנוע את הריסת הספר. דאג הנראה קשוח כלפי חוץ, חושף בסיפורו את עולמו הפנימי ואת רגישותו, רומז על האירועים הקשים שעבר ומתאר את תהליך השינוי שלו. זהו סיפור על אובדן, עוני, התעללות ודעות קדומות, ובעיקר על התמודדות אמיצה, על מציאת הכוחות הפנימיים, על חברות ואנשים טובים המעוררים מחדש את האמון בעולם, ועל כוחה המרפא של האמנות.

כעורים.

סקוט ווסטרפלד.
תרגום: אורי שגיא. גרף
צעיר, 2014, 333 ע'.

רומן דיסטופי, שבמרכזו נערה מתבגרת, שחיה בעולם עתידי ומתמודדת עם דילמה מוסרית, מוכיחה אומץ לב וחווה אהבה ראשונה. טלי קרובה ליום הולדתה ה-16, בו היא צפויה לעבור, כיתר המתבגרים במקום, ניתוח שיהפוך אותה מ"כעורה" ל"מיופיפת" בעלת מראה מושלם. היא מתגעגעת לפרסי, החבר שלה שכבר נותח ועבר לחלק האחר של העיר ומעזה להפר את הכללים ולהיכנס למסיבה של מיופיפים כדי לפגוש אותו. לאחר שהצליחה להימלט מבלי להיתפס, היא פוגשת את שי, נערה בת גילה, שמלמדת אותה תעלולי תעופה, משמיעה לה רעיונות חתרניים ולוקחת אותה לבקר בחורבות של "החלודים" – אותם בני אדם שחיו בעבר. טלי שלמדה בבית הספר שהחברה שבה היא חיה דואגת לבריאותם ולרווחתם של האזרחים, ושהניתוח אמור להבטיח שוויון וביטול התחרויות והמלחמות, שומעת משי על קיומו של ה"סמוק", מקום שמעבר לשליטת המשטר ועל דיויד המחכה לה שם. שי עפה אל הסמוק ומשאירה לטלי פתק ובו הוראות הגעה מוצפנות. ביום הולדתה טלי נלקחת מחדר הניתוח אל הרופאה דר' קייהל, שדורשת ממנה לגלות את המידע שקיבלה משי. היא מאיימת עליה שאם לא תמסור את המידע, לא תעבור את הניתוח ולא תוכל להצטרף לפרסי. טלי מתלבטת ולבסוף נכנעת. היא מקבלת מדר' קייהל תליון שבאמצעותו היא אמורה לאפשר לשלטון לעקוב אחרי מקום הימצאה. היא עפה ומגיעה אל שי וחבריה המורדים, שחיים בטבע ללא הטכנולוגיה העתידנית, משמרים מגזינים מהעבר וחולמים לחלץ כעורים נוספים מהגורל הצפוי להם. טלי פוגשת את דיויד ואת הוריו ושומעת מהם את הסוד הנורא של המשטר: בניתוח ההתייפות משתילים למנותחים גושים שמשנים את דרך המחשבה שלהם ומבטיחים שיאבדו את החשיבה העצמאית ואת היכולת להתקומם כנגד השלטון. היא מתאהבת בדיויד, מסתבכת בשקרים כדי לא להתוודות לפניו שהגיעה למקום כמרגלת, ומחליטה לזרוק את התליון שקיבלה מהרופאה לאש, במחשבה שכך תנתק

את המעקב אחריה. אך למחרת בבוקר פולשים אנשי השלטון למקום באלימות, לוכדים את כל החברים ומתכוונים להחזירם לערים, במטרה להעביר אותם את הניתוח. טלי נקראת אל הרופאה שדורשת ממנה להביא את התליון עם המידע. היא מצליחה להימלט ומגיעה למערה נסתרת, בה היא פוגשת את דיויד ויחד הם מחליטים לחזור לעיר הולדתה, לחלץ את חבריהם ואת הוריו של דיויד, זוג רופאים שמנסים לפתח גלולת הנוגדות את ניתוח ההתייפיות. הספר הוא ראשון בסדרה מצליחה ומעוררת מחשבה, המעלה שאלות על אידיאל היופי, אקולוגיה, ניסויים רפואיים, דמוקרטיה ועריצות, קונפורמיות וחתרנות, ציות וחשיבה עצמאית.

לחטיבה העליונה

פסיעות בחול.

אורנה בורדמן.
ידועות אחרונות-משכל,
2013, 304 ע'.

סיפורה של רוני חושף ברגישות את קוראיו לתהליך ההתמודדות המורכב של משפחה שעברה פיגוע מחריד. עלילת הסיפור מתרחשת ביישוב דתי, ומכאן שהווי החיים הנפרש בסיפור ועולמן הפנימי של הדמויות, קשור בעולם אמוני. רוני בת ה-19 לוקחת על עצמה, בעזרת אחיה הבכור החייל, את משימת גידול שני אחיה הצעירים, לאחר שהוריהם ושתי אחיותיהם נרצחו בביתם. היא מדחיקה את צרכיה ודוחה הצעות לעזרה ולטיפול פסיכולוגי ומשתדלת להעניק לאחיה בית וחיי שגרה. הסיפור מלווה את רוני במהלך שלוש שנים לאחר הפיגוע, בהן היא מתמודדת, נשברת, נעזרת בחברותיה, אך אינה משתפת אותן בקשייה, ומצליחה לשקם את חייה ולהתחיל ללמוד במכללה. עם זאת, היא ואחיה הצעיר, תלמיד הישיבה התיכונית, מתמודדים כל אחד בדרכו עם הקושי להמשיך ולהאמין, לאחר האסון הנורא. במרכז העלילה יחסיה עם טמיר, חברו הטוב של אחיה הבכור, המכיר את רוני מילדותה, הופך לחבר נפש תומך, השותף ללבטיה ולמחשבותיה ובהמשך מחזר אחריה. רוני, המתייסרת בכאב האובדן, מתקשה להיענות להצעתו להינשא לו וטמיר מכיל את קשייה וממתין לה בסבלנות. הסיפור מציג את החברה הדתית ביישוב, על עוצמתה כחברה מגובשת ותומכת בחבריה. המסר הבולט שעולה מהסיפור קשור ביצר החיים וביכולת להמשיך לחיות ואף לשמוח, לאחר הטראומה הקשה. בנוסף, מבליט הסיפור ערכים של חברות ואהבה כמשאב שמעניק כוח ומאפשר לחיים להימשך.

משפחתי וחיות אחרות.

ג'רלד דארל.
תרגום: יואב אבני,
איורים: עינת צרפתי.
מודן ואוקיינוס. סדרת
הרפתקה, 2014, 316 ע'.

הספר המבוסס על קורות חייו של המחבר, מתאר את שהייתם בת חמש השנים שלו ושל אמו האלמנה ואחיו, באי היווני קורפו, אליו הגיעו מאנגליה בשנת 1935. בהגיעם לאי פוגשים בני המשפחה בנהג מקומי טוב לב וחד לשון, שחי מספר שנים בשיקגו ודובר את השפה האנגלית. הוא מציע להם את עזרתו במציאת בית מתאים, בשחרור המטען שלהם מהמכס ובשירותי הסעה והופך לידידם הטוב. ג'רי המספר, צעיר הבנים, שהיה בן עשר בהגיעו לקורפו, מבלה את רוב זמנו בגן הבית, כשהוא חוקר את החרקים והעופות המאכלסים אותו. בהדרגה הוא מרחיב את טיוליו, בחברת כלבו, גם מעבר לתחומי הגן. כך הוא פוגש בתושבים המקומיים, רוכש לו ידידים מבוגרים ואוסף בעלי חיים שונים, אותם הוא מביא הביתה. הוא מתאר בהומור רב את בני משפחתו, את המורים הפרטיים וידידי המשפחה, המלמדים אותו בדרכים יצירתיות ומטפחים את סקרנותו, את האורחים המשונים שאחיו מביא הביתה, את המעברים בין בתי מגורים שונים, בהתאם לאורחים הצפויים להגיע, ואת שלל החוויות שעוברת המשפחה באי בחברת התושבים המקומיים ומגוון בעלי החיים. בצד הסגנון האירוני, הסיפור רצוף בתיאורי נוף פיוטיים, והוא משרטט את הרקע להפיכתו של המספר לחוקר טבע ופעיל בשימור עולם החי והצומח. הספר מסתיים בשובה של המשפחה לאנגליה במטרה שג'רלד הצעיר ישלים את השכלתו בצורה מסודרת, כששוטר הגבולות מכנה אותם קרקס נודד...

לפני שאפול.

לורן אוליבר.
תרגום: לינדה פניאס
אוחנה. כנרת זמורה-ביתן.
סדרת מהעולם האמיתי,
2013, 364 ע'.

סם, נערה מתבגרת, מספרת על מותה בתאונת דרכים, שהתרחשה כששבה ממסיבה עם שלוש חברותיה, בשעה שאחת מהן נהגה ברכב. בשבעת חלקי הספר היא משחזרת שוב ושוב את היום האחרון בחייה, לאחר שניתנה לה הזדמנות לבחור ולשנות בכל פעם מחדש את התנהגותה, ולהשפיע על רצף האירועים שמוביל אל התוצאה הטרגית. סם היא נערה מקובלת, המרבה לבלות עם חברותיה, המספקות זו לזו קבוצת השתייכות, תדמית חברתית וביטחון. יש לה חבר, נער מקובל ומבוקש, שלוחץ עליה לקיים אתו יחסי מין. סם מבטיחה לו שתיענה לו, אך אינה שלמה עם החלטתה ומתחבטת לגביה. האירועים המתוארים בספר מתרחשים ב"יום קופידון", בו התלמידים שולחים וורדים וברכות אלה לאלה, כשמספר הוורדים מסמן את מעמדו החברתי של כל תלמיד. סם וחברותיה שולחות וורדים לג'ולייט, נערה שאינה מקובלת, כדי להביך אותה ולהשלות אותה שיש לה מחזר מסתורי. קנט, חבר ילדות של סם, שלומד אותה בכיתה, אך אינו משתייך לחבורת ה"מקובלים", עורך בביתו מסיבה ומזמין את סם

וחברותיה. במהלך המסיבה המשתתפים מרבים בשתיית אלכוהול וכאשר ג'ולייט מופיעה במסיבה ומאשימה את סם וחברותיה בהשפלתה, סם מתקוטט אתה, ובהמשך הערב ג'ולייט שמה קץ לחייה. במהלך הימים בהם סם חווה שוב את אירועי אותו היום, היא עורכת עם עצמה חשבון נפש, מגלה פרטים חדשים על חברתה ועל הסודות שהסתירה ממנה, ומבינה שקנט אוהב אותה ומציע לה יחסים משמעותיים יותר מאלה שהיא חווה עם החבר שלה. הקוראים נחשפים ללבטיה ולמצוקותיה, כמו גם להבנתה המתפתחת לגבי הדברים החשובים בחייה. הספר מציג את חברת המתבגרים באור נוקב ונוגע בנושאים אופייניים לגיל, כמו פופולאריות חברתית, בריונות, התעללות, עישון, שתייה, נהיגה בשכרות, יחסי מין ויחסים בתוך המשפחה. ייחודו של הספר במבנה שלו ובהצלחתו להציג דמות מורכבת ומעוררת הזדהות, המתחבטת בשאלות של זהות, עצמאות, חברות, אהבה, קבלת החלטות והתנהגות.

רומן התבגרות מותח, הנפתח בתיאורה של נערה בת 17 שנמצאת ע"י שוטרים, כשהיא הולכת יחפה ופצועה בשולי הכביש, וסובלת מאובדן זיכרון לגבי זהותה. בבית החולים היא פוגשת את הוריה, אותם אינה מזהה, ובשובה הביתה עליה להכיר מחדש את משפחתה, את חברותיה ואת החבר שלה. מתברר לה שנעלמה כמה ימים קודם לכן יחד עם חברתה הטובה, קסי, שעדיין נעדרת. בנוסף, היא מגלה שהייתה נערה מתנשאת, סנובית ופופולארית בקרב בני השכבה שלה, שהוריה עשירים מאוד, אך שוררים ביניהם פערי מעמד חברתי, ושמילדותה הועידו אותה הוריה להינשא לחבר שלה, שהוא בנם של חבריהם העשירים. סמנתה מסתייגת מדמותה שמתגלה לה. אחיה, שבעבר התרחקה מחברתו, מסייע לה בהתמודדותה והיא מתאהבת בחברו הטוב, שהוא בנו של גנן האחווה המפוארת בה גרה המשפחה. סמנתה אינה מוצאת שפה משותפת עם חברותיה לשעבר ואינה מצליחה להיזכר בחבר שלה או להרגיש רגש חיובי כלפיו. חלק מחבריה חושדים שהיא קשורה בהיעלמה של קסי, שגופתה נמצאת בהמשך ומתרחקים ממנה. מדי פעם עולים בה הבזקי זיכרון ובנוסף, היא מוצאת פתקים מסתוריים. בעזרת אחיה וחברו היא מנסה לפענח את תעלומת היעלמותה ומותה של חברתה, לקשר בין הזיכרונות והפתקים ולברר את תחושותיה, עד לסופו המצמרר של הסיפור. הפגיעה בזיכרון מעניקה לסמנתה הזדמנות לבנות את חייה מחדש ולהשתחרר מאילוצי העושר והמעמד החברתי, לטובת בחירה בחברים חדשים ובסגנון חיים צנוע

אל תסתכלי אחורה.

ג'ניפר ארמנטראוט.
תרגום: שרון פרמינגר.
ידיעות ספרים-משכל,
20014, ע' 399.

וערכי יותר. לאחר שהיא מגלה שלפני שנעלמה, החבר שלה ניצל אותה מינית והפיץ תמונות אינטימיות שלה, היא מתעמתת אתו, כפי שלא הייתה מסוגלת לעשות בעבר. הסיום הדרמטי של הספר מאכזב ביחס לציפיות שנבנו במהלך העלילה.